

ZGORNJE GORENJSKE

Društvo za cerebralno paralizo

Datum: 15. marec 2017

POROČILO O PRIREDITVI OB DNEVU ŽENA, MATERINSKEM DNEVU IN 40. MUČENIKOV

8. marec - Dan žena

Datum, ki ga poznamo danes je stopil v veljavo leta 1917 in sicer v takrat novo nastali komunistični Sovjetski zvezi. Po oktobrski revoluciji je boljševistična feministka Aleksandra Kolontaj prepričala voditelja Lenina, da 8. marec postane državni praznik in ta se je za časa Sovjetske zveze uporabljal za spomin na ' herojstva delavnih žensk '. Po 2. svetovni vojni je imel v komunističnih deželah dan žena ali 8. marec velik pomen (pri nas so ga uvedli po 2. svetovni vojni), prav nasprotno pa so v kapitalističnih deželah ta praznik opustili in se bolj posvetili Materinskemu dnevu (25. marec) in Valentinovemu. Zadnja desetletja, predvsem po letu 1975, Dan žena 8. marca praznujejo tudi v drugih zahodnih državah po svetu. V mnogo državah (in pri mnogo ljudeh) je pomen Dneva žena izgubil svoj prvotni ideološki pomen in postal dan, ko moški ženskam s cvetjem in drugimi darili izkazujejo svojo ljubezen ter spoštovanje. Razlogi, zakaj se 8. marec praznuje kot mednarodni dan žensk: Rusija: Leta 1917 so se na ta dan začeli protesti v Petrogradu (danes Sankt Peterburg), iz katerih je nastala komunistična oktobrska revolucija. ZDA: Ženske v tekstilni industriji so že leta 1857 na 8. marec v New Yorku demonstrirale in protestirale zaradi nizkih plač in slabih delovnih pogojev. Demonstracije žensk so se nadaljevale tudi naslednja leta, vedno 8. marca. Najbolj množične so bile leta 1908, ko je 8. marca skozi New York marširalo 15 tisoč žensk.

Zanimivosti

Upad pomena Dneva žena pri nas se povezuje s preziranjem vsega, kar se navezuje na socializem in predvsem komunizem. V tedanji Čehoslovaški se je za časa komunističnega režima Dan žena spremenil v parodijo. Po žametni revoluciji so ga ukinili. Prav nasprotno je na Madžarskem, kjer se še danes 8. marca masovno kupuje cvetje za ženske. Prvi državi v katerih so ženske dobile volilno pravico, sta Nova Zelandija (1893) in Avstralija (1902). V Evropi so volilno pravico prve dobile Finke, ki pa so bile prve na svetu lahko tudi izvoljene v parlament. Ob koncu prve svetovne vojne so ženske volile tudi v večini drugih skandinavskih in srednjeevropskih držav, pa tudi v Kanadi ter v večini republik Sovjetske zveze. Sledile so ZDA, države južne Evrope (Španija, Portugalska, Grčija, Albanija, Turčija, Bolgarija) ter Velika Britanija, države Južne in Srednje Amerike ter jugovzhodne Azije. V njih so ženske dobile volilno pravico med obema vojnoma. Med drugo svetovno vojno ali takoj po njej so ženske začele voliti v Franciji, Jugoslaviji in Italiji, v afriških državah, Senegal in Togu ter v Libanonu. Švicarke so, kot zanje izmed Evropejk, prvič odšle na volišča šele leta 1971.

Enakopravnost žensk v Sloveniji

Leta 1897 je začel izhajati ženski časopis Slovenka, leto pozneje pa je bilo ustanovljeno prvo žensko društvo. Leta 1906 je doktorirala prva Slovenka. Marija Urbas je na graški univerzi končala doktorat iz filozofije. Leta 1945 je bila v tedanji Jugoslaviji uzakonjena splošna volilna pravica. Leta 1974 je bilo v ustavo SFRJ zapisano določilo, da ima vsaka ženska pravico svobodno odločati o rojstvu otrok. Leta 1977 je bila uzakonjena pravica vsake ženske do umetne prekinitve nosečnosti tudi iz drugih, ne le zaradi zdravstvenih razlogov. Leta 1989 je začel delovati prvi telefon v sili za pomoč ženskam.

10. marec - 40. mučenikov

Cesar Konstantin I. Veliki (306 - 337) je leta 313 državno priznal krščansko vero in tako je bilo tudi v cesarski vojski veliko krščanskih vojakov. Na vzhodu je vladal so - cesar Licinij (308 - 324), ki je bil

sprva do kristjanov strpen. Ko sta se s Konstantinom sprla, pa je v kristjanih videl svoje sovražnike in jih je začel preganjati oziroma spreobračati. V Kapadokiji in Armeniji je razglasil odlok, s katerim je pod smrtno kaznijo vsem cesarjevim vojakom na svojem območju ukazal, da se odrečejo krščanski veri. 40. vojakov elitne 12. rimske legije se krščanski veri ni hotelo odreči in so bili pripravljene za vero umreti. Odvzeli so jim oblačila in jih sredi najhujše zime 9. marca 320 odpeljali na zamrznjen bližnji ribnik. Za spreobrnce so poleg ribnika pripravili toplo kopel. Eden od vojakov si je premislil in je skočil v toplo kopel, a je zaradi prehitre spremembe temperatur umrl. Stražar, ki je gledal vse to trpljenje je slekel svoja oblačila in se pridružil vojakom. Tako je ostalo 40. mučenikov. Zjutraj so vse sežgali na grmadi.

25. marec - Materinski dan

Materinski dan je mednarodni praznik, ob katerem izražamo pozornost in zahvalo vsem ženskam v vlogi matere. Leta 1907 je v ZDA Anna Jarvis pred cerkvijo razdelila 500 belih nageljnov v spomin na svojo pokojno mamo. Anna se je zavedala, da je v ZDA veliko otrok, ki se grdo obnašajo do svojih staršev, zato je pisala politikom, naj uzakonijo poseben praznik namenjen materam. Leta 1914 je ameriški predsednik Woodrow Wilson podpisal zakon, po katerem naj bo vsako leto na drugo majsko nedeljo Materinski dan kot državni praznik - v čast materam, ki so v prvi svetovni vojni izgubile svoje sinove. A po nekaj letih je Anna Jarvis ugotovila, da je praznik namesto svojega pravega namena postal bolj kot ne priložnost za zasluge trgovcev. Zato si je celo prizadevala, da bi praznik ukinili. A namesto tega so praznik prevzele tudi nekatere druge države po svetu, le praznujejo ga ob različnih datumih. Norvežani na primer drugo februarso nedeljo, Indonezijci pa 22. decembra. V Sloveniji smo Materinski dan praznovali že v obdobju med obema vojnoma. Šole so takrat po eno učno uro namenile materam, katoliške organizacije pa so priredile svoja praznovanja. V Sloveniji smo Materinski dan na 25. marec bolj pogosto začeli obeleževati šele po letu 1991 in sicer na isti dan kot je krščanski praznik Marijino oznanjenje. Materinski dan, neformalni praznik posvečen materam, izvira iz ZDA. Za utemeljiteljico Materinskega dne velja Anna Marie Jarvis, ki je 12. maja 1907, na nedeljo po drugi obletnici smrti svoje mame, priredila srečanje v njen spomin. Naslednje leto se je zavzemala, da bi drugo nedeljo v maju posvetili vsem materam. Kot izraz ljubezni do svoje preminule matere je pred lokalno cerkvijo razdelila 500 belih nagljev. V želji, da bi bil Materinski dan uradno priznan je pisala najpomembnejšim funkcionarjem tistega časa, tako da so Materinski dan leta 1909 v ZDA praznovali že kar v petinštiridesetih zveznih državah. 8. maja 1914 je ameriški kongres drugo nedeljo v maju uradno potrdil kot Materinski dan še istega leta so Američani praznovali materinski dan kot državni praznik. Zaradi komercializacije praznika pa se je Anna Marie Jarvis potem neuspešno borila za njegovo ukinitvev. Praznovanje Materinskega dne se pri nas pojavi po prvi svetovni vojni. Sprva se Materinski dan praznuje kot v ZDA v maju (15. maja), nakar se prestavi na 25. marec. V Sloveniji se po drugi svetovni vojni Materinski dan zaradi praznovanja Dneva žena praviloma ni praznoval, medtem ko je praznik v zadnjih letih ponovno aktualen.

Kako različni narodi praznujejo Materinski dan?

Argentina

V Argentini so Materinski dan najprej praznovali 11. oktobra, ko je sovpadal s čaščenjem Marije Device. Okoli leta 1982 pa so trgovci dosegli prestavitev Materinskega dne na tretjo nedeljo v mesecu oktobru zaradi izboljšanja prodaje v drugem delu meseca.

Avstralija, Kanada, Velika Britanija, ZDA

Praznovanje Materinskega dne v teh deželah poteka podobno kot v Sloveniji. Materinski dan ni dela prost dan, od svojih otrok in možev pa mamice in druge za družino pomembne članice nežnejšega spola prejmejo manjša darila. Ponavadi prejmejo rože.

Bangladeš

V Bangladešu se Materinski dan praznuje drugo nedeljo meseca maja. Na ta dan potekajo različne razprave, ki jih organizirajo vladne in nevladne organizacije, na televiziji se predvaja poseben program, kulturno dogajanje se vrtilo okoli tega dne, prodaja voščilnic, rož in drugih daril poskoči.

Bolivija

Materinski dan (» Dia de la Madre «) se v Boliviji praznuje 27. maja. Na ta dan je potekal pomemben boj v okviru osamosvojitvene vojne Bolivije, med katero je španska vojska usmrtila številne Bolivijce, ki so se borile za svobodno domovino. Dia de la Madre ni dela prost dan, so mu pa posvečene aktivnosti v šoli.

Egipt

Egipt je prva arabska država, v kateri se je praznoval Materinski dan. V večini arabskih dežel se Materinski dan praznuje 21. marca, ideja pa se je prijela med ljudstvom po zaslugi zgodbe o ovdoveli materi, ki je svoje življenje povsem posvetila sinu, dokler ta ni postal zdravnik, se poročil in jo zapustil brez kakršnega koli znaka hvaležnosti. Zgodbo je populariziral novinar Mustafa Amin.

Indija

V Indiji se ne praznuje Materinski dan, kot ga poznamo drugod po svetu. V Indiji na ta dan praznujejo Durga ashtami, dan, ko se je pojavila ženska zavest v obliki boginje Durge.

Indonezija

V Indoneziji praznujejo Materinski dan 22. decembra. Na ta dan (od 22. do 25. decembra 1928) je potekal prvi indonezijski kongres posvečen ženskam. Današnji Materinski dan pomeni izraz ljubezni in hvaležnosti vsem materam, ki prejmejo različna darila (večinoma rože) in dobijo dan prost od hišnih opravil.

Kitajska

Kljub temu, da prihaja Materinski dan iz Amerike, so ga Kitajci vzeli za svojega, saj je v skladu s tradicionalno etično usmerjenostjo države. Matere ponavadi prejmejo naglje na ta dan pa bi se naj vsa država spomnila mater, ki živijo v revnejših območjih na zahodu Kitajske.

Švedska

Na Švedskem se je Materinski dan rodil leta 1919, vendar je trajalo več desetletij, da je praznik postal širše priznan. Švedi praznujejo Materinski dan zadnjo nedeljo v maju, razlog za pozen datum pa naj bi bile ugodne vremenske razmere, ki dopuščajo sprehode v naravi in nabiranje rožic.

Tajska

Na Tajskem praznujejo Materinski dan 12. avgusta, na rojstni dan kraljice Tajske. Materinski dan praznujejo od začetka osemdesetih let kot del promocije tajske kraljeve družine.

Ob navedenih praznikih smo se v soboto 11. marca 2017 v popoldanskem času odpravili na Kokrico pri Kranju natančneje v Pizzeria Viva Kokrica pri Kranju, kjer so nas prisrčno sprejeli. Pripravili so nam okusno kosilo. To priložnost smo izkoristili za počastitev praznikov 8. marec - Dan žena, 10. marec - Dan mučenikov in 25. marec - Materinski dan. V uvodnem delu je vse prisotne matere, žene, fante in moške pozdravil predsednik društva Jernej Kocjančič ter jim ob njihovih praznikih zaželel iskrene čestitke. Tudi tokrat smo navezali kontakt s prijazno predsednico Turističnega društva Kokrica Marijo Rozman, ki se je brez pomislekov takoj odzvala našemu povabilu in poskrbela, da nam je popestrila preostanek dneva. Povabila je dve prijateljici, ki jima zabave in smeha nikoli ne zmanjka. Zapele so nam prečudovite pesmi, za konec pa je sledila še zabava s harmoniko. Skratka zabavale so tako mlado kot starejšo generacijo. Ob zvokih glasbe smo tudi zaplesali in se prijetno in sproščeno zabavali, tako da se nikomur v večernih urah ni mudilo proti domu.

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik
Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka : 168 / matična številka : 1173162 / šifra dejavnosti : 94.991 / davčna številka : 52760545 / E - pošta: soncek@telesat.si naslov : Cesta maršala Tita 65 Jesenice 4270 / telefon : 051 604 - 789 / TRR: 03186 - 1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : IO - 017/01 /